

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljanje v Ljubljani, Franciškanka ulica šte. 8, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti s dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10'50, za mesec K 3'50. Za Nemčijo celo leto K 48, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserti: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglašeni poslani vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Pribičević in prijatelji.

Vidno Pribičević, nevidno pa tudi njegovi prijatelji v ministrstvu v Beogradu in pri novi vladi v Ljubljani, sučejo krmilo lačje, naše komaj zgrajene in še nekonsolidirane države v smer anarhije in politično-socialne revolucije.

Pribičevićeva kvaliteta smo že od prej poznali. V so svetlejšo luč jo je postavil članek »Le bugie di Pribičević« v laškem časopisu »La Bilancia« od 18. t. m. — kakor povzemamo vsebino članka iz »Slovenca« od 31. t. m.

Zo pred tednom smo povzdignili svoj glas in pozivljali Beograd, kjer stoji očitno cela vlada pod Pribičevićevim vplivom, da naj okrene s poti, ki pelje v brezno nepreračunljivih homati.

Vedeli smo sicer, da Pribičević našega »Napreja« sicer najbrže ne čita — a vemo pa, da ga čitajo ljudje, ki vlečejo ž njim na isti vrvi.

Pomagaj naš poziv nil! Ali je bil morda premalo jasen?

Dobro bo tedaj, če homo danes jasnejši!

Politika Pribičevićeva, Kramerjeva, Žerjavova in naše JDS — torej liberalne stranke — meri na to, da za vlada pri nas na Slovenskem le liberalna stranka, ki naj ima deželno predsedstvo v svoji roki, na čelo avtonomnih resortov pa naj bi stopili uradniki. Deželni zbor — če bo sploh! — naj bi imel le eno pravico: to je shajati se! O zakonodaji ni govora.

Tako pri nas v Ljubljani. V Beogradu pa seveda slično. O krizi zaledniškega ministrstva časopisi že pišejo in nam se zdi verjetno, kajti noben politik, ki mu je konsolidacija države na srcu, ne more trajno delovati s Pribičevićem. In državno vleče — dolga je še pot, da se sestane!

Lahko nam veruje gospoda Pribičevićevih prijateljev, da bomo šli rade volje v opozicijo, ako ne marajo našega sodelovanja, tembolj, ker se nam zdi, da bo v doglednem času prišel trenutek, ko bo našega strankarskega samozatajevanja moralo biti konec, ako nočemo biti soodgovorni za način vladanja v Beogradu in v Ljubljani.

Pri takih opozicijskih razmotrivanjih pa si zastavljamo vedno le eno vprašanje: Kaj potem, če bo iz Beograda zajihal pristni vetrič balkanske politike Pribičevića in Kramerja? Ako bomo tem politikom pustili popolnoma proste roke?

Ali ne bo tedaj zavrelo med narodom — ne samo pri nas, ampak tudi na Hrvaškem, v Bosni? Tudi tamkaj žive ljudje, ki čutijo, kakor naš narod, ki pa so politično še manj disciplinirani, torej še lažje vznemljivi.

Mi ne grozimo z revolucijo; ne grozimo, ker smo nasilju rasprotni in ker — tega se zavedamo — danes nima nobena stranka v državi tako močne organizacije, da bi mogla revolucijo tudi uspešno izpeljati.

Ali smo vemo: da je mogoče — če je sploh mogoče — samo z umerjeno, med strankami dogovorjeno politiko preprečiti nasilno politiko nezadovoljnih elementov v državi. In teh je mnogo, več nego si mislimo. Nagiblji in cilji so različni, a sredstvo jim je revolucija!

Ne moremo si misliti, da bi si firma Pribičević ne bila na jasem, kaj da hoče. Zato smo prepričani, da ta gospoda računa s to posledico — s političnimi in socialnimi nemiri —; tolaži pa jo zavest, da bo razpolagala z hajneti, ki bodo neorganizirane revolucionarne vrgle in njeno moč še bolj utrdile.

In imeli bomo centralistično, na papirju demokratično, v resnici pa buržuazno oligarhično kraljestvo SHS! Če pri tem poberejo Lah mimogrede del Slovenije — Pribičevića to gotovo ne bo motilo.

Povedali smo danes jasno naše mnenje, ne da svatimo, ampak da se spoznamo in razumemo!

Pot do socializma.

II.

Politična in socialna revolucija.

Kako je mogoče spraviti tovarne, rudnike, gozdove in veleposestva, zemljo in denar, ki se nahaja v lasti kapitalistov in grajščakov, v last delavnega ljudstva?

Politična revolucija je lahko delo enega dne. Na mesto monarhije postaviti republiko, doseči politično enakopravnost, — to je bilo vedno delo ene velike ure.

Mnogi si mislijo, da bi se dalo izvesti socialno revolucijo z enim samim udarcem. Mislijo, da bi ne bilo treba nič drugega, kakor da bi se polastili delavci tovarn, rudnikov, trgovin in bank, in da bi kapitaliste, njihove ravnatelje in uradnike kratkoma pogнали. Tako bi postalo to, kar je bilo jutraj še last kapitalistov, na večer last delavnega ljudstva. Ali je to res tako?

Veliko podjetje je kakor ura. Kolesce mora biti prikrojeno kolescu in vse mora iti po enotnem načrtu.

V njem se ne more delati brez strojev, železnic, surovin in zlasti ne brez najnatančnejših računov, kako se bo delalo, kje se bo kupovalo in kam se bo prodajalo. Če bi to uro razbili, — bi si lahko morda delce med seboj pravičnejše razdelili, — a ura bi ne bila več ura. Ako bi v pouličnih bojih uničili stroje, ako bi preprečili dovoz premoga in drugih surovin —, ako bi pregnali tiste, ki so pozvani po svojem poklicu in znanju, da velika podjetja vodijo —, bi ta podjetja uničili. Na ta način bi morda to, kar bi ostalo, pravično razdelili, zato bi pa veliko, veliko manj pridelali in nam vsem bi ne šlo boljše kot prej, ampak slabše. Ljudje bi se obrnili po takšem postopanju razočarani od socializma.

Na ta način se ne da priti do socializma. Iti moramo drugo pot. Socialistično družbo moramo smoteno in počasi zidati. Gospodarske organizacije, kakor jo je ustvaril kapitalizem, se ne smemo dotakniti. S tem, da uvedemo pravičnejšo razdelitev, ne smemo zmanjšati produkcije. Čim bolj je kaka dežela industrijsko razvita, tem previdneje je treba postopati.

Pri veleposestvu bi nazadnje še šlo, da bi si ga zjutraj razdelili in da bi zvečer obdelovali — vsak svoje njivo. Pri tovarni in rudniku pa je to čisto nemogoče. Nastane vprašanje: Kako bomo uredili tovarno in rudnik, da bo ostalo oboje v bistvu, kakor je, da bo pa prešlo iz rok kapitalistov v roke delavnega ljudstva.

Proti draginji! Za znižanje cen!

Poverjeništvu za socialno skrb je sklicalo več enket, na katerih se je razgovarjalo o sredstvih, ki naj pomagajo proti draginji. Nekateri so zahtevali energičnih sredstev tako proti producentom (stroga revizicija), kakor proti trgovcem in prekupčevalcem (kaznovanje) ter seve energično delo za nvoz potrebnih živil — drugi so terjali od vlade, da zapleni vse živilne zaloge — tretji uvedbo maksimalnih cen. Nekateri so bili mnenja, da maksimalne cene nič ne zaležejo, da je treba razlastiti lastnike zalog in od producentov kar najstrožje zahtevati, da oddajo, kar so pridelali nad lastno potrebo.

Zapisnike teh enket je oddalo poverjeništvu za socialno skrb prezidiju Narodne vlade, da ukrene, kar je potreba. Poverjeništvu pa je samo minoli pondeljek uredilo pregled zalog po mestu; uspeh pregleda je te dni predložilo Narodni vladi z željo, da pristojna poverjenišтва store potrebne korake. Vlada je sklenila, da naroči mestni aprovizaciji ljubljanski, da zapleni manjše množine živil za svojo aprovizacijo, večje množine pa naj zaseže urad za prehrano, žito itd. naj zaseže žitni zavod, gorilni špirit obrtno-pospeševalni zavod, podplate pa deželna oblačilnica.

Glede namufakturnih zalog, glede zalog kuhinjske posode itd. pa je vlada sklenila, da se imetnike pozove, da naj takoj oddajo blago v promet, na trg, da bo ljudstvo moglo blago kupiti.

Da bi se razlastili lastniki zalog, v to se vlada ni mogla odločiti, češ, da to ne gre in da ni kompetentna. Vsled tega seve ostane posestno stanje kot doslej! Prav tako se ni mogla odločiti še za maksimalne cene blaga; tudi dejstvo, da špekulantje izkažejo lahko z računom o nakupljenem blagu je zelo uplivalo na odločanje, češ: ker je mogoče, da bodo sodnje v eventualnih sporih sodile v prilog lastnikov zalog...

Pravni pojem »o lastnini« je seve še iz predvojnne dobe kljub štiri in polletni vojni in vsem dogodkom, ki so vrše in so se vršili.

Da je vse strašno drago, da se morajo cene znižati, da je položaj neznošen — o tem je vsakdo prepričan, ali: kako napraviti, da bi bil volk sit in koza čela?

Ljudje z razumom navadnih ljudi pravijo, da to ni mogoče. Mi smo istega mnenja.

Agitirajte za socialno demokratično časopisje!

Politični pregled.

O političnem položaju na zunaj in v Jugoslaviji bi morali danes vendar že prav resno in temeljito razpravljati, da pridemo do resnega zaključka ali vsaj podlage, na kateri se utesne nova država razvijati dalje. Toda, kaj šel Spletkari in sumnič se vsevprek, a obenem pa skuša organizirati reakcionarne bankirje in imovčice v nekaj blok ali koalicio, ki bi potem komandirala, kakor bi to znala le taka gospoda brez moderne vzgoje in brez modernih in socialnih vzorov. Tako je nedavno trdila »Narodna Politika« v dopisu iz Ljubljane, da sta stopili soc. dem. stranka in SHS v opozicijo proti centralni vladi, kar je tudi »Sl. N.« prav slastno pohlastal. Za tem vestmi tiči očiten namen, zbuditi nezaupanje in zanetiti nesoglasje v defu za novo državo, da bi potem patentirani absolutisti vodili politiko nemoteno po svoje. Soc. dem. stranka doslej o vprašanju opozicije še ni sklepala. Danes pa že lahko izjavljamo, da v jugoslovanski politiki ni vse prav. Troimenski narod bo še imel besedo.

Dr. Rybář o primorskem vprašanju. Trst, 27. jan. (Lj. k. n.) »Il Secolo« od 22. t. m. je priobčil pogovor z bivšim dež. poslancem in predsednikom političnega društva »Edinosti« dr. Jos. Wilfanom o aktualnih vprašanjih. Verjemite, — je dejal dr. Wilfan uvodoma, — za nas je vprašanje življenja in smrti vprašanje svobode. V bistvu, je rekel, da živo želi sporazuma med Jugoslavijo in Italijo, toda kako ga doseči? Teritorialna meja med Italijo in Jugoslavijo bi morala odgovarjati narodnostni meji, ki bi se mogla s skoraj absolutno točnostjo določiti ob vzhodnem robu furlanske nižine. Tam, kjer se svet začne dvigati v kraško gričevje, bi moral biti konec Italije, tako da bi Gorica in Trst pripadala Jugoslaviji. Trst ni italijansko, nego poitalijano mesto. Čisti, izraziti narodnostni značaj starega italijanskega tržaškega mesta je končal pred šestdesetimi, sedemdesetimi leti. Odtlej se pričinja izenačevanje plemen in raznih po sili in po potrebi poitalijančenih narodov, pač vsled neprestanega italijanskega gospodstva v občini. Glejte samo italijanske primke: šestdeset odstotkov jih je samo slovanskih. In zemlja, ali naj zemlja ne šteje nič? Čegava last je; kdo obdeluje zemljo tržaške okolice? O, zakaj se je dala Italija preslepiti po tržaški irredentski stranki! Dr. Wilfan je rekel nadalje: Nočemo, da bi bili raznarodenl po sili, pa tudi ne z ljubeznijo. Treba je kar najrazsežnejših popustitev v šolskem, jezikovnem, prosvetnem in gospodarskem pogledu, kar najboljše priznanja zakonitih pravic slovenske in hrvaške narodnosti. Poslovanju slovenskih šol naj se ne delajo nove ovire z novimi zavlačevanji. Občina ni nikdar hotela ustanoviti slovenskih šol v Trstu in bil bi čin pravičnosti, kaj šele pametne politike, da se povspeši otvoritev slovenskih šol v Trstu vsaj na zasebni podlagi, kakor so obstajale že toliko let. — Tržaški radikalno-nacionalni list »La Nazione« je v številki od 24. in 26. t. m. ljuto napadel tržaškega dopisnika Secolovega, da sploh povprašuje Slovence o tržaški politiki in naposled še ljutejšo dr. Wilfana. Pustimo v nemar take može, sklepa list svoje napade, pustimo jih v pozabljivosti, kamor jih je potisnila naša zmaga. Pride čas, ko se bomo pogajali o našem razmerju s Slovani; a to storimo z drugimi možmi, ki so manj obtoženi po avstrijski preteklosti. Stori tega ne bomo na podlagi avstrijskih pogovov, nego na oni novega lica, ki si ga je nadela zgodovina teh dežel. — V današnji »Edinosti« je podal dr. Wilfan ta odgovor: Tržaška »Nazione« je hudo zamerala milanskemu »Secolu«, da me je njegov poročevalec Carlo Rossi intervjuval. Može, ki so po italijanski zmagi prišli pod kolo, naj ostanejo v pozabljivosti, in ko pride čas za sporazum z Jugoslavi, bodo pač morali drugi stopiti na njihovo mesto. Sprejemam brez drugega: mnogo dela, mnogo odgovornosti manj. Tudi Jugoslavi sami me pač, kolikor sem poučen, ne bodo usiljevali Italijanom po svojem zastopniku: imajo sposobnejših mož. Le nekaj mi bodi dovoljeno reči z vso odkritostjo. Želim, da bi se Jugoslavi spoznameli z Italijani in to čimprej; enako željo prisojam vsem poštenim Italijanom. Ali ne samo na jugoslovanski, nego tudi na italijanski strani bomo morali v to svrhu biti primerni zastopniki in posredovalci. Če smo, morda, na oni strani onesposobljeni v to tisti, ki so jih zadnji dogodki, po mnenju tržaške »Nazione«, potisnili v mrak in pozablenost, si mislim, na drugi strani še bolj prava ovira sporazumu tisti, ki jih je val trumfa prinesel na površje kakor peno. Gotovi »Epuritanci« se bodo morali povrtni v zavetje svoje povprečnosti, gotovi izrabilje.

valci zmage bodo morali utihniti, da prideta do volje razsodnosti in pravičnosti. Le se nisem odrekel upanju, da pride do resnične in najbolj umestne epuracije, tako da na primer o vprašanju slovenskih sol v Trstu ne bo imela besedo tržaška »Najziona«, nego samo stvarno, nepristransko presojanje kulturnih potreb domačega slovenskega prebivalstva. — Dr. Wilfan.

— **Agrarni načrt v zagrebškem Narodnem vječu.** Zagreb, 31. jan. (Lj. k. u.) V včerajšnji seji poverjeništa Narodnega vječa za agrarno reformo je zagovarjal minister Korač vladni načrt za rešitev agrarnega vprašanja. Naznanil je, da je ministrski svet sklenil postopati po naslednjih načelih: 1. Kmetje v Bosni in Hercegovini niso več dolžni plačevati agom takozvani hak (desetino). 2. Odškodnino agom določi državni zbor. 3. Siromašnim agom, ki so sami poljedelci, se dovoli odškodnina v zemlji; onim pa, ki se ne bavijo s poljedelstvom, v obliki rente. 4. Ustavijo se vse tožbe, ki izvirajo iz agrarnih odnošajev. 5. Odpravijo se kolonski odnošaji v Dalmaciji in Istri. 6. Vsa veleposestva se postavijo pod odsvolno prepoved. 7. Zemljo bodo dobili le oni, ki jo bodo sami obdelovali. 8. Dokler razdelitev zemlje ne bo izvedena, se oddajo veleposestva v enoleten najem. 9. Odškodnina, ki jo določi veleposestniki, se uredi zakonodajnim putem. 10. Brez odškodnine se odvzamejo posestva nekdanje dinastije. 11. Potom zakonodaje se bo določilo, kaj je treba smatrati za veleposest. 12. Vsi gozdovi so državna lastnina s pravico drvarjenja za kmete. 12. Uvede se revizija gregacij. — Za izvedbo tega načrta se osnuje poseben državni urad, ki bo imel v vseh okrožjih in okrajih podružnice, v katere bodo odposlali interesi svoje zastopnike.

— **Iz čehoslovaške narodne skupščine.** Praga, 30. jan. (Lj. k. u.) (Nadaljevanje poročila o narodni skupščini.) Ko so govorili še delegatje pater Hilinka, Maly Dyk in Johannis, ki so vsi priporočali celotno kandidatno listo, je imel poročevalec Meissner zaključno besedo; tudi on je priporočal celotno kandidatno listo. — Potem so odklonili resolucije odbora o razpustitvi okrajnih zastopstev. Minister za notranje stvari je odgovoril na vprašanje dr. Boučka v zadevi dr. Švihovi in rekel med drugim: Zaslisanje prič je dokazalo, da dr. Švihovi ni bil konfident praške policije. Iz policijskih aktov je razvidno, da je bil dr. Švihovi v stiku z vlado in s krogi, katerih središče je bil grad Konopišče, da bi vplival na politiko svoje stranke. Pri tem zborovanju ga je vlada podpirala. — Prihodnja seja jutri.

— **Ukrajina za galisko Ukrajince.** Kijev, 30. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Direktorij je odposlal varšavski vladi noto z določenim rok, v kateri zahteva izpraznitev onega ozemlja vzhodne Galicije, kjer je brezdvomno naseljena ukrajinska večina. Ako bi poljska vlada tej noti ne ugodila, dospe pod vodstvom Prokopoviča diplomatska mislija v Varšavo, da prično tamkaj pogajanja v galiskem in štokholmskem vprašanju.

— **All se spoli Nemška Avstrija z Nemčijo?** Berlin, 30. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Nemško-avstrijski poslanik v Berlinu, profesor dr. Ludo Hartmann, odpotuje nocoj na Dunaj. Njegovo potovanje utegne biti v zvezi z vprašanjem spojitve Nemške Avstrije z Nemčijo, ki je sedaj dejansko stopilo v odločilni štadij.

— **V Berlinu agitirajo za železničarsko stavko.** Berlin, 31. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: V železničarskih krogih se živahno agitira za generalno stavko, ki naj bi pričela 7. februarja. Zagotavlja se, da je vlada ukrenila vse potrebno, da prepreči splošno stavko.

— **Predlog prof. Coolidgea za sestavo kontrolnega odseka za celo ozemlje bivše monarhije.** Budimpešta, 30. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Kakor doznava »Az Est«, so zavezniki na predlog profesorja Coolidgea sklenili, sestaviti v najkrajšem času mešano komisijo, v kateri bodo zastopane vse narodne države na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije. Ta komisija se bo imenovala kontrolni odsek in bo imela nalogo, urediti gospodarska, finančna in prehranjevalna vprašanja narodnih držav.

— **Italijanske aspiracije ne najdejo odziva.** Berlin, 31. jan. (Lj. k. u.) Glasom čehoslov. tisk. urada poročajo iz Haaga: Ameriško naziranje je včeraj slavilo svojo popolno zmago nad aneksionističnimi stremjenji. Italijanski zastopniki so obrazložili italijansko stališče in zagovarjali zahteve Italije po Reki, vzhodni jadranski obali in po afriških pokrajinah. Njihova dokazovanja so imela le malo uspeha in Angleži so zastopali stališče Amerike.

— **Komite veseli o čehoslovaškem vprašanju.** Pariz, 30. januarja. (Ljub. kor. urad.) »Agence Havas« poroča: Komite veseli je imel v petek dve seji, ki sta veljali poljskemu in čehoslovaškemu vprašanju. Poljski zastopnik Dnowski je izjavil, da na Poljskem primanjkuje bolj streliva in materiala kot moštva. Nujno potrebno je, da Poljska svobodno razpolaga z železnico Torun-Odanskó. Glede teritorialnih zahtev Poljske, je izjavil, da hoče Poljska ozemlje, ki ga je imela pred delitvijo, namreč: Poznanjsko, provincije in deželo, Torun, prost dohod do morja, Odanskó in kos ozemlja za varstvo zveznih potov. — Dr. Beneš je izjavil s stališča Čehov: Dne 5. novembra se je sklenil med Poljsko in Čehoslovaško dogovor glede provizorne določitve meje. Dne 24. januarja pa so prišli Čehoslovaki v okraj tešinski in pregnali poljske oddelke. Komitej je dal razumeti, da je važno, da se stori temu položaju konec in je predlagal

zasedbo tega pasa po aliranih kontingentih. Interesirane delegacije so se glede na ta projekt sporazumele, toda vprašanje končnoveljavne zasedbe industrialne kotline gorenje šlezjske, ni bilo odločeno, kakor tudi noben teritorialni problem, ki so ga predložili Poljaki. Poljaki menijo, da etnografsko pripada tešinski okraj njim, ker je 50% prebivalstva Poljakov. Čehoslovaki trdijo, da tega ozemlja zaradi premoga za svojo industrijo ne morejo pogrešati. Odločila bo o tem mirovna konferenca. Oba dela, ki ju navdaja ista želja po spravi, izjavljata, da se bosta na vsak način ravnala po njeni razsodbi. Za trenotek so spori med Poljaki in Čehoslovaki odstranjeni in to je glavna stvar. V četrtek bodo delegati obeh dežel interiranih komisij, določenj za Poljsko zaradi poizvedb. Obenem bo komitej zastopnikov veseli premotrval kolonialni problem še nadalje. Francoski kolonialni minister se bo udeležil seje. Potrjuje se, da bo odpotoval predsednik Wilson v Ameriko, da prisostvuje seji kongresa dne 4. marca. V Zedinjenih državah se bo mudil le nekaj dni, potem se vrne na Francosko. Iz Pariza ne bo odsoten več kakor tri tedne. Medtem odpotuje Lloyd George in nedvomno tudi Orlando v Anglijo oziroma v Italijo, da vršita svoje naloge kot voditelja vlade. Ta čas se bo vršilo delo zlasti v komisijah.

— **Mednarodnega socialističnega kongresa v Švici** so udeležiti namesto ss. Seitz in Ellenbogna ss. Eric Adler in Domes.

— **Nemška narodna skupščina.** Weimar, 30. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Narodna skupščina se v četrtek ob 1. popoldne sestane k prvi seji. Domneva se, da se bo po govoru narodnega poverjenika Eberta narodna skupščina odgodila in da se bodo sestale frakcije, da se posvetujejo o volitvi predsednika.

— **Vstaje v Rumuniji?** Berlin, 30. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: »Lokalanzeiger« objavlja vest lista »Breslauer Nachrichten« iz Bukarešta, da je izbruhnila v Rumuniji velika vstaja kmetov. V glavnem mestu in v provinciji se vrše ljuti boji. V Bukarešti je bilo v nedeljo baje 40 mrtvih. Vojaki so streljali s strojnimi. Socialistični vojaki so prešli k vstašem.

— **Boljševiki za Nemčijo nevarni.** Berlin, 30. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Vlada objavlja alarmujoče vesti o položaju na vzhodu. Po uradnem poročilu se je v zadnjih dneh položaj zelo poslabšal. Grozi nevarnost sovražnega vpada. Pred Vzhodno Prusijo stoji boljševiška armada. Zapadni Prusiji grozi vpad Poljakov. Doslej je nemška Poznanjska še največ izpostavljena poljski nevarnosti. Tudi brandenburške pokrajine niso več varne. Sovjetske čete stoje na črti Libava-Dubines-Kovno. Trdnjava Kovno še ni v ruskih rokah, vendar pa stoje ruske čete tik pred trdnjavo.

— **Boljševiki se hočejo pogajati z entento.** Amsterdam, 30. jan. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča »Times« iz Washingtona: Vsi znaki kažejo, da je osrednji sovjet v Moskvi pripravljen pogajati se z entento glede miru, toda le pod pogojem, da se ostale vlade v Rusiji, ki jih boljševiki smatrajo za začasne, po ententnih vojaških chlastih določene upravne organe, ne udeležijo pogajanj. Pričakuje se tudi, da bo boljševiška vlada od entente zahtevala, da umakne svoje čete z arhangelške in sibirski fronte.

— **Za demobilizacijo na Francoskem.** Nauen, 31. jan. (Lj. k. u.) Brezlično. V seji francoske zbornice v torek so razmotrivali interpelacijo zaradi hitrejše demobilizacije. S 424 glasovi proti 415 so sprejeli dnevni red, kjer zbornica zahteva od vlade, naj da potrebne dopuste za gospodarske, trgovske in industrijalne smotre.

— **Francozi prično demobilizirati.** Amsterdam, 30. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Iz Pariza javljajo: Francoska vlada smatra splošni politični položaj za tako jasen, da namerava pričeti demobilizacijo. 1. februarja bo odpuščenih prvih deset letnikov.

— **Wilson hoče zaslišati zastopnike četverozveze.** Zeneva, 31. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Z pariške poučene strani se poroča, da namerava Wilson pred svojim odhodom sprejeti delegate prejšnje četverozveze. Preden odpotuje Wilson v Washington, želi v glavnih potezah dognati, kake mirovne pogoje treba staviti bivšim članom četverozveze.

— **Za neodvisnost Južne Afrike.** London, 30. jan. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča: Vlada kapstadtska ni dovolila prehodnic generaloma Dewetu in Geblerju, ki sta člana po kongresu v Bloemfonteinu imenovane komisije, ki odide v Evropo, da stavi mirovni konferenci predloge glede neodvisnosti Južne Afrike.

— **Bilanca svetovne vojske.** Berlinska politično parlamentarna korespondenca prinaša število nemških izgub v svetovni vojski. Do 31. oktobra 1918 je padlo 1.580.000 nemških vojakov. Pogrešajo še 260.000 vojakov, ki so tudi večinoma mrtvi. Nemških vojakov je bilo ujetih 400.000 in ranjenih jih je bilo več ko štiri milijone; pri tem pa moramo še pripomniti, da so bili mnogi izmed teh ranjeni po večkrat in da so bili — ko so ozdraveli — zopet poslani v bojni ples. Koliko ljudi je ostalo od teh vojakov zmožnih za delo, še niso izračunali. Velika Britanija je izgubila 3.049.991 mož. — V državnem zboru je izjavil državni podtajnik vojnega ministrstva Macpherson, da je izgubila Francija do 4. novembra 1918 na Francoskem

126.757 častnikov in 2.594.895 mož; v Italiji 458 častnikov in 6480 mož; v Dardanelah 5053 častnikov in 114.676 mož; pri solunski armadi 1217 častnikov in 93.244 mož; v Mezopotamiji 4335 častnikov in 93.244 mož; v Egiptu 3592 častnikov in 54.261 mož; v vzhodni Afriki 896 častnikov in 16.929 mož. Na drugih bojiščih (Kiaučau, Avstralija, Rusija, Zah. Afrika in dr.) pa 320 častnikov in 2.909 mož. Skupno torej 142.628 častnikov in 2.909.557 mož. Od teh je mrtvih 37.876 častnikov in 721.262 mož. Grozne številke. In če bi bile še popolne! Za koliko se še povečajo...?!

Težkoče v Nemčiji.

Bodoča nemška vlada bo morala premagati strašne težkoče, prej ko se ji posreči obnoviti zopet mir in urediti gospodarsko ravnost, ki ga je vojska popolnoma uničila. Med najtežjimi problemi se nahajata **vprašanje prehrane in brezposelnosti**. Kako grozne da so prehranjevalne razmere v Nemčiji, o tem priča dovolj le dejstvo, da je umrlo od jeseni l. 1916 pa do konca l. 1918 vsled podprehrane 500.000 oseb. Ta številka obsega le civilne osebe in sloni baje na podlagi jako zanesljivih podatkov. Enako kot lakota ogroža sedanost in bodočnost Nemčije venomer naraščajoča brezposelnost. V zadnjih dneh so se posvetovali o njej člani vlade, vrhovnega armadnega poveljstva in pa člani državne banke. Konstatirali so, da je situacija obupna ter da preti, pojde-li tako dalje — državi gospodarski polom. Na drugi strani pa še nevarnejši pogrom, dočim primanjkuje na deželi in v rudnikih potrebnega delavstva. V Monakovem je morala vlada, glede na velikansko nezaposlenost in nevarnost nemirov, izdati uradni razglas, kjer pravi, da nameravajo brezposelni prirediti veliko demonstracijo in zahtevati za brezposelne podpore dnevno — petnajst mark. Takih zahtev ne more sprejeti nobena vlada, zato svarijo uradi ljudi, da ne uporabljajo brezposelnosti in bede za hujskanje in povečevanje nesreče, v koji se država nahaja. — Z vladnimi varnostnimi in svarilnimi naredbami ter razglasi se brezposelnost in beda v Nemčiji seveda ne zmanjša; vedno bo še vir stalnih revolt, demonstracij in pogromov. Brez radikalnih reform v socialnem in gospodarskem oziru, se ne da danes niti vprašanja brezposelnosti in prehrane več rešiti.

Načrt zakona za ministristvo narodnega zdravja.

Člen I.

Čuvanje in povzdiga zdravja v narodu in v vojski, celokupna sanitetska in veterinarska stroka z vsemi njenimi zavodi, ustanovami in medicinskimi šolami v kraljestvu SHS stoji pod vrhovno upravo ministra narodnega zdravja.

Člen II.

Naloga ministristva narodnega zdravja je, po odredbah posebnega zakona za čuvanje narodnega zdravja (člen 5) brigati se za celokupno urejenje sanitetske in veterinarske stroke in za napredek javnega zdravstva v kraljestvu SHS; osnovati višje in nižje medicinske šole za obrazbo in izvežbo strokovnih organov; ustanovljati sanitetske ustanove za zdravljenje in negovanje bolnikov, čuvati domačo živino in preprečevati za ljudi opasnosti pred živalskimi boleznimi, oskrbovati te ustanove s potrebnim materialom, podpirati in organizovati samoupravno in privatno inicijativo v tem pravcu; voditi nadzorstvo nad njimi in nad delovanjem poverjenih mu organov.

Člen III.

Minister narodnega zdravja mora imeti strokovno izobrazbo.

Člen IV.

V ministristvu narodnega zdravja obstoji kot najvišji strokovno-administrativni organ: Glavna sanitetska uprava in ti oddelki: civilno-sanitetski, vojno-sanitetski, veterinarski, graditeljski, lekarniško-skladiščni in oddelek za računovodstvo.

Razun tega bo imelo ministristvo narodnega zdravja kot posvetovalno tehnični organ: zdravstveni odsek s higijensko-bakterijološkim, kemičnim in statističnim oddelkom in v to svrhu potrebnimi zavodi, in kot najvišji strokovno posvetovalni organ: Sanitetski svet.

Člen V.

Ministristvo narodnega zdravja mora izvršiti novo organizacijo sanitetske in veterinarske stroke, napraviti načrt zakona za čuvanje narodnega zdravja (čl. 2) in predpisati potrebne naredbe in pravilnike po omenjenih osnovah tega zakona, ki bo veljal za celo kraljestvo SHS, pri redni skupščinski seji pa predložiti, v sporazumu z ministrom prosvete načrt zakona za otvoritev medicinske fakultete v Belgradu.

Clen VI.

Ko stopi ta zakon v veljavo, preidejo vsi dosedanja sanitetski oddelki ministrstev notranjih del in vojnega in veterinarski oddelki ministrstva narodnega gospodarstva in vojnega v kraljevini Srbiji pred ujedinjenjem, vsemi ostalimi sanitetskimi in veterinarskimi oblastmi, strokovnimi zavodi, ustanovami, medicinskimi šolami in materialom v kraljestvu SHS, pod ministrstvo narodnega zdravja s celokupnim svojim bižetom, vsemi uradniki in drugim osebjem, ki obdrži dobljene pravice dokler se ne uveljavi novi zakon o čuvanju narodnega zdravja (čl. 2 in 5) in določi se blagajnik za to ministrstvo.

Sanitetski in veterinarski oddelki vojnega ministrstva preideta pod ministrstvo narodnega zdravja, pod istimi pogoji, po 6 mesecih po dovršeni demobilizaciji.

Clen VII.

Te naredbe postanejo zakon, kadar jih narodno predstavništvo SHS potrdi in kralj podpiše, veljajo pa od dneva razglasitve.

Rdeči teden

mora po vseh krajih Slovenije, zlasti pa tam, kjer so delavci in pošteno napredno misleči prebivalci prinesli prav mnogo novih naročnikov.

Zavedajmo se, da nas najhujši politični in morda tudi gospodarski boji še čakajo. Pojavlja se reakcija, ki ji bomo kos le tedaj, če bomo močni, prav močni!

Vestnik „Svobode“.

Našim članom in članicam naznanjamo, da je prva številka »Svobode«, družinskega lista izšla. Ista se je nekoliko zakasnila, druge pa bodo izšle redno 15. vsakega meseca.

Ljubljanski in okoliščanski člani dobe list, in sicer ohi v Ljubljani v tajništvu Svobode, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadst., oni na Glincah, v Vodmatu in Šiški pa v oddotnih konsumnih društvih.

Zunanji podružnicam pošljemo list skupno; razdelje ga naj same med člane in obenem poberejo članarino za januar in februar.

Opozorjamo vse podružnice, da jim določimo z listom vred pristopne izjave.

Od 1. februarja dalje plača namreč vsak novo pristopivši član pristopnice 50 vin., od katere obdrži podružnica 20 vin., 30 vin pa pošlje z mesečnim obračunom in podpisanimi pristopnimi izjavami v Ljubljano. Članarina ostane 1 K mesečno. List dobe člani brezplačno.

Iz stranke.

OBVESTILO TRBOVELJČANOM!

Ker ima bivši podružnični blagajnik sodrug Ule, ko je prevzel tudi blagajništvo Unije slovenskih rudarjev, vedno več posla, je sklenil politični odbor socialno demokratske ekrajne organizacije v Trbovljah obvestiti člane, da se bo odsej plačeval strankini davek, ki ga mora plačevati sleherni sodrug in pristaš, plačeval ločno, in sicer v društvenih prostorih »Delavskega doma« vsako nedeljo od 9. do 12. dopoldne, vsak torek od 4. do 6. popoldne in vsak četrtek od 4. do 6. popoldne. Ta red stopi v veljavo za politično organizacijo z današnjim dnem, to je 1. februarja t. l. Blagajništvo prevzame sodrug Venceslav Rinaldo. — Za odbor: Fran Rinaldo, načelnik; A. Ule, zapisnikar; J. Klenovšek, odbornik.

Shodi.

Ljubljana: Zenski shod v »Mestnem domu«, velika dvorana, nedelja, dne 2. februarja ob 3. uri popoldne. Poročajo sođr. Al. Štebi, dr. Korun, dr. Lemež in inž. Štebi.

Vodmat-Zelena jama, Soboto, dne 1. februarja ob 7. uri zvečer v gostilni »pri Sušniku«. Poroča sodrug Uratnik.

Vič-Glince: Nedeljo, dne 2. februarja ob 5. uri popoldne v gostilni »Amerika«. Poroča sodrug inž. Štebi.

Shod v Šiški. Naznanjeni shod »pri Šternu« se ne vrši v nedeljo nego v soboto, dne 1. februarja ob 7. uri zvečer.

Moste. Nedeljo, dne 2. februarja popoldne ob 5. uri v gostilni »pri Terčku«. Poročata sodruga Kopač in Čelešnik.

Škofja Loka. Jugoslovanska krajevna socialna demokracija priredi javni politični shod dne 3. svečana popoldne ob 3. uri v prostorih gospe Marije Kalan »pri Novem svetu« v Škofji Loki. Vabi se na polno udeležbo. Odbor.

Zidaničnost. Delavci cementno tovarno pozor! V nedeljo 2. februarja 1919. se vrši sestanek tovarniških delavcev v društveni sobi. Vsi na ta sestanek in žene tudi! Začetek točno ob 1. uri popoldne. — Odbor.

Umetnost in književnost.

Narodno gledališče. V soboto, 1. februarja ob pol 8. zvečer: Čajkovskij: »Jevgenij Onjegin« za »A« abonement. V nedeljo, 2. februarja popoldne ob pol 3. opereta »Cornevilski zvonovi« izven abonementa. Zvečer ob pol 8. Vojnovič: »Smrt majke Jugovičev« izven abone-

menta. — V ponedeljek, 3. februarja ob pol 8. zvečer opereta »Mamselle Nitouche« za »A« abonement. — V torek, 4. februarja zvečer ob pol 8. Ivan Cankar: »Jakob Ruda« za »B« abonement.

P. n. ravnotejstva šol (Mestnega dekl. liceja i. dr. ženskih šol) se opozarja, da je uprava gledališča vse potrebno ukrenila in predelila parterno dijaško stojišče, tako da je mogoče sedaj posetiti isto tudi dijakinjam.

»Svoboda«. Izšla je prva številka družinskega lista »Svoboda«, ki naj bo spremljevalec-sopotnik dela delavskega izobraževalnega društva »Svoboda«. Uredništvo v lepih besedah pove, da hoče biti leposlovni list »Svoboda« za tisto plast našega naroda, ki jo je doslej slovensko slovstvo skoro dosledno zanemarjalo, to je: za delavstvo in delavske družine. »Svoboda« se ne bo udingala — tako pravi uredništvo — nobeni literarni šoli; zakaj prava umetnost in iskrena veda je izven vsega tega, ona je večnogiibanje na potu razvoja, ona je večna revolucija. — Vsebinska lista je bogata. Na 16 straneh je zbranega obilo gradiva. Fran Albrecht, ki je urednik »Svobode«, je napisal lepe besede »Spomenico Ivana Cankarja«. Vladimir Levstik, Igo Gruden in Franč so priobčili po eno pesem, ki najdejo vse lep odmev v srcih čitateljev. Prav primerna in značajna je slika Alfonza Dandeta: »Zadnja ura v šoli«. Članek: Materino mleko in materino srce se nikdar ne moreta nadomestiti — piše otroški zdravnik, ki naj še večkrat kaj podobnega napiše. Prepričan naj bo, da bodo njegove poučne in prijazne besede našle vse polno hvaležnih čitateljic. Fran Erjavec piše o »naši izobraževalni organizaciji«. Presnična je njegova trditev, da je moč vsake politične stranke odvisna od moralne in intelektualne kakovosti njenih članov. — Maks Košir, naš nepozabni prijatelj, ki je s takim veseljem sodeloval v izobraževalnem društvu »Svoboda« in se tako zelo veselil delavskega leposlovnega lista, je tudi zastopan med sotrudniki. Kliče delavskemu listu v črtici: »Na pot svoj pozdrav«. S Svobodo hočemo širiti omiko med najširšimi sloji. Z bakljo Svobode hočemo kazati pot, ki vodi v krasnejšo prihodnost. Kadar se objameta znanost in delavstvo — ta nasprotna si tečaja sedanje družbe — bosta s svojimi železnimi rokami strla vse kulturne ovire. Kadar se omika razširi med najširšimi plastmi prebivalstva, tedaj vzcvete pravica in samozavest, zadovoljstvo in veselje, blaginja in sreča vsega prebivalstva. — Ali ni hudo, ko do brega Maksa Koširja ni več, da ga krije že težka odeja matere zemlje? Naj mu »Svoboda« napravi prijazen kulturni spomenik kot navdušenemu borcu in delavcu! »Pregled« je bogat. Razdeljen je res pregledno. — Na zadnji strani je še društveni vestnik. Urednik F. Albrecht se je potrudil in uspehi je tu. »Svobodo« priporočamo slovenskemu delavstvu. Dolgo let je preteklo od takrat, ko je izhajal naš prvi delavski leposlovni list »Svobodni glasovi«: — netočnost naša jih je onemila! Naj ne zadene »Svoboda« enaka usoda! »Svoboda« stane na leto 12 kron in izhaja po enkrat na mesec. Naroča se v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadst. — Slovenski delavci in slovenske delavke! Jugoslov. soc. dem. stranka je z izdajanjem »Svobode« izpolnilo napram vam občutno vrzel. Poleg dnevnika »Napreja«, tednika »Delavca« poleg revije »Demokracije« — eto še družinskega lista »Svoboda«! Naj ne bo nobene slovenske delavske družine brez teh prepotrebnihi časopisov in glasil!

V.

Dopisi.

Shod na Vrhniki. V nedeljo, dne 26. t. m. se je vršil v dvorani pri »Črnem orlu« mnogobrojno obiskan shod, na katerem je poročal sodrug inž. Štebi. Priglasilo se je mnogo novih članov in izrazilo željo, da se v kratkem času skliče shod na Verdu in stari Vrhniki. Sodrugi Vrhniki! Agitirajte marljivo, nabirajte novih članov in naročnikov za »Napreja«.

Iz Javorniške tovarne. Ko so nastali kritični časi, zaradi prehrane, so ustanovili na Dunaju prehranjevalni urad. Naši tovarniški uradniki pa niso bili zadovoljni stem uradom, ker so se bali, da bodo preveč lačni, in so si sami zase ustanovili urad za prehrano. Za ministra tega urada, so si izbrali nekega delavca iz tukajšnje tovarne. Imel je dovoljenje od vojaškega vodja Müllerja, da je smel nemoteno hoditi okolo po blago. Dajali so mu različno blago, železo, žreblje, in podobno, ki ga je nosil po bohinjskih hribih, in tako preskrboval naše uradnike s sirovim maslom, jajci, in podobnimi stvarmi. Ko pa je nastal polom bivše Avstro-Ogrske, je pa minister prehrane ostal dalje časa doma, seveda brez dopusta. Ko je pred nekaj dnevi zopet prišel na delo, mu je rekel Lukman, da nima zanj dela, ker je brez njegove vednosti ostal doma. To ima sedaj za zahvalo, ker je skoro dve leti lazil po bohinjskih hribih, da je rešil naše uradnike lakote. — Sedaj so ga vrgli na cesto.

Hrastnik. Vodstvo kemične tovarne ni hotelo uvesti osemurni delavnik. Delavstvo se je pritožilo na obrtno oblast in prišlo je do pogajanj. Dr. Vidmar iz Celja kot zastopnik okr. glavarstva v Celju je poizkusil obravnavati z delavci in podjetniki, a je naletel od strani podjetnikov na precejšen odpor. Druga obravnava se je rešila 22. prosinca, pri kateri je bil tudi navzoč inž. Anton Štebi, višji obrtni nadzornik iz Ljubljane. Pri tej obravnavi se je po dolgem obravnavanju dosegel sporazum med delavci in podjetniki. Dela se sedaj do 15. marca od 7.

ure zjutraj do 3. ure popoldan od 15. marca naprej začne ob 6. uri zjutraj in se dela do 2. ure popoldan. Energičnem nastopu obrtnega nadzornika se je zahvaliti, da se je za delavstvo to doseglo. Pregledal je tudi tovarno in marsikaj našel, kar ne odgovarja higijeničnim razmeram v tej tovarni.

Iz Celja. Dne 23. januarja se je vršil strokovni shod kemičnih delavcev v Celju, ki je bil prav dobro obiskan. Shod je otvoril sodrug Koler z daljšim govorom. Poročal o potrebi strokovne organizacije sodrug Malovrh. Ker so delavci kemične tovarne v Hrastniku že dalje časa organizirani, je nujna potreba, da se tudi delavstvo kemične tovarne v Celju organizira. S pomočjo organizacije je hrastniško delavstvo doseglo lepe uspehe. Gospoda, ki je mislila pred nekaj meseci, da je delavec živina, je sedaj začela delavca upoštevati čisto drugače. Tudi v Celju je še dosti narediti. Gospod Konfidenti kot obratni vodja še vedno misli, da smo v istih časih, ko se je vsak delavec tresel pred njim. A časi so minuli in gospod Konfidenti bo moral drugače ravnati z delavci. Kajti delavstvo ima danes več svobode in se ne bo pustilo tako izkoriščati in trpinčiti, kakor poprej. Govorili so še sodrug Murko, ki je vzpodbujal delavce za strokovno organizacijo. Sodrugi Štern je govoril o politični in gospodarski organizaciji, sodrug Marn za vztrajno delo v prid stranke, sodrug Brezovšek o pomenu mladinske organizacije in o tisku, sodrug Verbič in neki vojak Viltorski, ki je branil uniforme Sokolov in Orlov. Sodruga Marn in Malovrh sta poučila tega gospoda in mu razložila, da se delavstvo hoče organizirati za svoj življenjski dobrobit. Sodrugi Koler je v zaključnem govoru še enkrat pozival navzoče tovariše in tovarišice k delu za delavsko stranko.

Dnevne vesti.

— Ljubljanski kruh in zdravje prebivalstva. Že dva meseca je ljubljanski kruh prava specialiteta. Če bi bila samo moka slabše kvalitete, bi človek potrpel in rekel, no, vojna je in mnogo vojnih hujskačev še imamo, dokler teh ne uženemo, ne bo bolje. Vrhutega pa je kruh kvašen s kisanim testom, ki postaja vsak dan slabši. Drož ni, ker hočemo vojno, ker ne skrbimo za uvoz, marveč se rajši pričkammo in prekljamo, kakor da bi se pametno in trezno dogovorili s svojimi sosedi. V Ljubljani se že pojavljajo želodčna obolenja, zlasti med otroki, epidemično. Bolezen pa ni tako neznatna, za mlajše organizme je naravnost smrtno nevarna. Kvas, ki ga rabijo sedaj po pekarnah, postaja vsak dan bolj strupen. Zaradi tega je pač treba kaj ukreniti. Ne verujemo, da bi se temu ne daló odpomoči tako ali tako. Drugačen kvas, drugačno kvasenje ali kakorkoli že! Igračkanje s človeškim zdravjem je pa vsekakor nedopustno!

— Peskova mast mestne aprovizacije. »Slov. Narod« poroča: Pritožbe radi masti. Ker je mestni aprovizaciji pošel špeh, delila se je po nekaterih okrajih mast. Čujejo se pritožbe, da je mast neporabna in da — kakor piše »Jugoslavija« — »smrdi kot gnoj na gotovem mestu«. Človek bi skoraj ne verjel, da je to mogoče, ker se je mast vzela od tistega vagona, katerega je mestni občini za 640.000 kron prodal g. Pesek. Razdelitev masti se je ustavila in se bo zadeva strogo preiskala.

— Ljubljanska aprovizacija deli sedaj na osebo pol kilograma moke po 2 K 90 vin. in pol kilograma fižola tudi po 2 K 90 vin. Ako ne vzameš fižola, tudi moke ne dobiš. Ker se pa na trgu dobi lepši fižol brez karte po 1 K 80 vin. kilogram, branijo se ljudje jemati fižol in ga plačevati 1 K 10 vin. dražje kakor na trgu. Zahtevamo, da aprovizacija na zahtevo odda tudi moko s a m o brez fižola. S sladkorjem je isto. Nekateri dobivajo fin sladkor, drugi surovega; nič boljše ni s soljo. Če ni dovolj blaga, naj se to pove; bolje bi pa bilo, da se razdeli enakomerno, zakaj taka razlika? Podobno zlo so tudi sedanje javne dražbe živil, ki ne hasnejo prav nikomur razen oderuškim prekupcem. Ta živila bi se prav lahko prodala brez prekupcev konsumentom na karte. — Več prizadetih.

— Penzije vojaških vdov in sirot za december in januar. Na brzojavno vprašanje je naš zastopnik na Dunaju brzojavno odgovoril, da so penzije za vojaške vdove in sirote za meseca december in januar že izplačane potom poštne hranilnice. — Kdor bi jih še ne bil prejel, jih dobi v najkrajšem času. — To v pojasnilo na mnoge prošnje in pritožbe.

— Oni gospodje in gospodčine, ki imajo veselje za dramatik ali za godbo na tok, naj se zglase v tajništvo »Svobode«, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadst.

— Pozor trgovski sotrudniki in sotrudnice. Vsi trgovski sotrudniki in sotrudnice se vabijo v ponedeljek, dne 3. svečana 1919. ob 7. uri zvečer v restavracijo »Narodnega doma« na zaupen sestanek na katerem se bo razpravljalo o stanovskem položaju. Udeležite se polnoštevilo!

— Društvo zasebnih uradnikov in uradnic v Ljubljani naznanja svojim članom, da se uraduje v društveni pisarni od 8. ure zjutraj do 2. popoldne.

— Vsem goriškim beguncem! Begunci! Goričani! Vaša domovina je v nevarnosti. Zemljelačni Italijan jo hoče odtrgati iz krepkega telesa naše mlade Jugoslavije! Vi to najbolje veste, da pomeni za vas gospodarsko smrt, ako pripadejo vaše pokrajine Italiji. Vaši sodeželani, ki jim je bila usoda bolj mila kot vam, da so se mogli vrniti v svojo porušeno domovino in oni, ki so ostali kljub vojnim,

grozotam doma, so že izvršili plebiscit — izrekli so se za Jugoslavijo. Naj Italijani in celi svet vedo, da ste pripravljene žrtvovati vse za združitev svoje, po Italijanih zasedene domovine v edinstveno in svobodno Jugoslavijo. — Zato vas pozivljamo, da podpišete izjavo, v kateri se izrekate za državo SHS in proti italijanski okupaciji. Izjavo s podpisami pošljite nemudoma pisarni zaasedeno ozemlje, Ljubljana, Dunajska cesta št. 31. To lahko storite, kjer vas je več, na eni polji, kjer vse je manj pa tudi na navadni dopisnici in sicer tako, da prepisite na polo sledečo izjavo: »Podpisani prebivalci občine (ime domovinske občine) pol. okraj (ime dom. pol. okraja), ki smo bili vsled vojnih dogodkov prisiljeni zapustiti naše domove in naše imetje in katere nam je vojna furija porušila in ugrabila, prebivajoči sedaj v (ime kraja sedanega prebivališča) odločno zahtevamo, da se goriška pokrajina z glavnim mestom Gorica vredi vtlesiti samostojni kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev ter najodločneje odklanjamo aspiracije italijanske države do te pokrajine in do tega mesta. V (ime sedanega prebivališča) dne Slede podpisali. — Storit. pa to takoj, ker je odločitev blizu! P. P.

— Občni zbor »Akademičnega društva slovenskih tehnikov na Dunaju« se je vršil dne 24. prosinca t. l. Izvolili so se sledeči odbor: cand. ing. Stanislav Roglič, predsednik, abs. ing. Stanko Sonc, podpredsednik; cand. ing. Vojteh Fugina, tajnik; stud. ing. Feliks Lobe, blagajnik; stud. ing. Jože Černivec, knjižničar; cand. ing. Viktor Kladnik in cand. ing. Franc Miklavc, preglednika. Za zastopnika društva pri narodni vladi in drugih podpornih društev je bil izvoljen cand. arh. Francelj Kregar.

— Stranke, ki so za časa vojne imele mestne njive v svrhu obdelovanja v brezplačnem zakupu, se pozivljajo, da se pri gospodarskem uradu mestnega magistrata izjavijo, če tudi letošnje reflektirajo na ta svet, ki bi ga morale za pridobivanje prehrane obdelovati. Kdor se ne prikladi zgubi pravico do sveta, ki se drugam odda.

— Vojaška godba. Vsi godci od 17. do 26. leta, ki bi želeli vstopiti k vojaški godbi v Ljubljani, naj se javijo pismeno pri štacijskem poveljstvu v Ljubljani, kjer dobo potrebne informacije.

— Občni zbor. Obrtna zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov, zadruga bolniška blagajna in obrtno društvo v Kranju priredi občni zbor, ki se vrši 2. svečana 1919. v »Ljudskem domu« v Kranju. Polno število udeležencev vabi odbor.

— Protestni shod jugoslovanske akademične omladine proti italijanom se bo vršil v nedeljo, dne 2. t. m. ob 10. dopoldne v »Mestnem domu«.

— Koroškim beguncem! Vsi begunci in drugi ljudje s Koroškega, ki so jim znana kaka nasilstva ali grozilne izjave nemškega vojaštva, se pozivljajo, da dajo pri najbližji politični oblasti nemudoma tozadevno izpoved na zapisnik. — Fr. Smodej.

— Umrl je dne 22. t. m. član »Svobode«, pevec sohr. Jožef Zahradnik. Pogreb se je vršil 24. t. m. z društveno godbo. Nagrobno so mu peli njegovi tovariši. Nagrobni govor je govoril sohr. V. Kokalj.

— Hrastnik. Člani konz. društva rudarjev, ki še niso dvignili dividendo, opozarjamo, da naj to takoj store. Nadalje prosimo vse one, ki imajo izposojene knjige iz rudarske knjižnice, da jih takoj vrnejo, ker moramo knjižnico urediti.

— Po mariborskih dogodkih. Član francoske komisije iz Zagreba major Montegu je došel v Maribor, da se orijentira o položaju na Spod. Štajerskem. Gen. Maister ga je sprejel in pogostil, nakar je major odšel v Gradec. Z ozirom na dogodke v Mariboru so graške oblasti, kakor izvezo, konfirirale, okoli 80 do 100 uglednih Slovencev. Mišno preiskavo so izvedli pri trg. pomočniku Viktor Tojnikarju, ki je iztrgal policijskemu komisarju dr. Senekoviču revolver, in našli pri njem še dva druga revolverja.

— Spomenik Tegetthofu ponuja admiral Cagni v Pulju v darilo mestu Rimu. Soho, poklonjeno nekdanji nadvoj. Maksimiljanu pa podari mestu Genovi.

— V Splitu se mudi ugledni francoski publicist Gaston Richard, urednik lista »Tribune de Geneve«.

— Nov akt sovražnosti laških okupacijskih oblasti. Železniška postajama v Beli peči in Ratečah so te oblasti prepovedale sprejemati žigosane bankovce. Narodna vlada SHS v Ljubljani je javila slučaj ministrstvu in zaprosila diplomatske intervencije. V prometnem interesu se je omenjenima postajama dovolilo, da smeta do preklica tudi še po 2. februarju sprejemati nežigosane bankovce.

— Za Bissolatijs. V »Secolo« piše Alessi o mejah bodoče Italije in se zavzema za Bissolatijske nazore. Mnenja je, da spojitve Dalmacije, kjer je italijanska manjšina, ne bi zadela samo lokalnih interesov Srbohrvatov, ampak tudi nacionalne interese celega kraljestva SHS.

— Hišne preiskave na dunajskem dvoru je uvedel vojaški svet, ker so bile v stražnem poslopu častniki snovali monarhistično zaroto in so imeli nakopičenega mnogo orožja in municije.

— Vojaški protestirajo proti omejevanju tiskovne svobode. Vojaški sveti dunajske narodne obrane so sklenili izdati na svoji plenarni seji naslednji protest proti omejevanju tiskovne svobode: »Plenarna seja voj. svetov dun. nar. obrane protestira energično proti omejevanju tiskovne svobode in proti »dobrotam« dunajskega policijskega ravnanstva, ki je s svojimi »varnostnimi« organi udrl v uredništva socialističnih listov, izvrševalo hišne pre-

iskave, zapiralo in zaplenjevalo letake, kojih vsebina je enake oni v komunističnem manifestu Karla Marxa in ki jo moremo dobiti v vseh knjigarnah«. — Plenarna seja vojaških svetov je naročila izvrševalnemu odboru, da naj izroči ta protest ministrstvu za zunanje zadeve.

— Število nezaposlenih v Berlinu narašča. Berlin, 29. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Število brezposelnih vedno narašča. Sodi se, da je sedaj v Berlinu in predmestjih približno 230.000 ljudi brez posla. Ker dobivajo brezposelni na dan sedem do osem mark podpore, sprejemajo le neradi delo, to pa le proti visokim mezdami.

— Veliko pomanjkanje premoga v Nemčiji. Kljub ogromnemu številu brezposelnih in bogastvu Nemčije na premogu je pomanjkanje premoga veliko. Industriji, prometu in prehrani grozi velika katastrofa.

— Wilson odpotuje 12. februarja v Ameriko, da predstavi kongresu svojo poslanico. Po petih tednih se zopet vrne na francosko k mirovnim pogajanjem.

— Židovske trgovine so oplenili v Tarnovu v Galiciji. — Naseljevanje v Ameriko nameravajo prepovedati za štiri leta. Naseljevati se bodo smeli v tem času samo očetje in stari očetje tamkajšnjih inozemcev, če so že prekoračili 50. leto in pa mladina pod 10. leti.

— Iz Zadra javljajo, da agitira italijanska klikka na vse možne načine zoper Bissolatijs. Tako so nekega dne nalepili lepake z nadpisom: »Dol z Bissolatijs!« Italijanski vojak in častniki, vsekakor socialisti, so jih odstranili z bajoneti.

Zadnje vesti.

»Senzacijski« dogodek v Velikovecu.

Maribor, 31. jan. (Lj. k. u.) Dan prej, predno je prišla ameriška misija, so se pripeljali trije avtomobili nenadoma v Velikovec. Nemškutarji so mislili, da je prišla ameriška misija, pa so priredili došlece velike ovacije in obkolili avtomobile. Iz avtomobilov pa je izstopil general Smiljanič, poveljnik II. vojne okrožja, s spremstvom. General se je zbranim zahvalil za ovacije in izrazil svoje veselje, da so se velikovski nemškutarji sprijaznili z mislijo, da postanejo dobri državljani SHS. Ko so zbrani Nemci in nemškutarji spoznali svojo zmoto, so se kaj neprijetno razočarani razkropili.

Lakota na Dunaju.

Maribor, 31. jan. (Lj. k. u.) Po raznih vesteh je na Dunaju veliko pomanjkanje živil, tako da mnogo ljudi umira vsled lakote. Dunajčani so zaradi tega zaprosili Ameriko, naj pomaga. Vsled te prošnje se je danes ob 6. uri zjutraj peljal preko Maribora transport z zelo veliko množino živil, ki so ga spremljali trije ameriški častniki s poveljnikom stotnikom. Živila so namenjena samo za bolnike in otroke na Dunaju.

Jugoslovani internirajo koroške Nemce?

Celovec, 31. jan. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada je v Celovec od postajnega poveljništva v St. Pavlu v Labodski dolini dne 30. januarja popoldne dospela brzjavka, da je v St. Pavel iz Spodnjega Dravograda pribežal strojevodja Peter Adolf in naznanil, da Jugoslovani internirajo in v Ljubljano odvajajo vse nemške uradnike in strojevodje, ki so se izjavili za nemškoavstrijsko državljanstvo. Pestajno poveljništvo prosi v imenu vseh uradnikov in strojevodij za takojšnjo intervencijo in odločno protestuje zoper to kršitev v Gradcu sklenjenega dogovora.

Naslovi na Hrvaškem odpravljeni.

Zagreb, 31. jan. (Lj. k. u.) Novi ban dr. Paleček je s prvo naredbo, ki jo je izdal, odpravil vse do sedaj v hrvaškem uradnem občevarju uvedene in razširjene titulature, kakor »prečastiti«, »presvetli« itd.

Demonstracije komunistov na Dunaju.

Dunaj, 31. jan. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada poroča neka parlamentarna korespondenca, da je komunistična stranka danes pri poslopu Schumannovega cirkusa pod milim nebom priredila zborovanje brezposelnih, na katerem so voditelji komunistov poročali o svojem razgovoru z državnim podtajnikom Hanuschem. Po končanem zborovanju je del brezposelnih, ki se je medpotoma pomnožil na blizu 2000 oseb, poizkušal priti pred parlament. Polastil se je nekega tovrstnega avtomobila in skušal prodreti stražni kordon. Samo enemu delu demonstrantov se je posrečilo, da avtomobilom priti na Ring, ostale pa je straža odrinila v stranske ulice. Pred parlamentom je na tovrstnem avtomobilu tjakaj dospela brezposelna zadržala jezdeča policija, jih zajela ter odvedla, ostale demonstrante pa je

policija razkropila. Nekaj brezposelnih je poizkušalo pred parlament dospeti po cestni železnici. Ko pa so izstopili iz tramvaja, je policija razkropila tudi nje.

Nemška Avstrija za živila.

Dunaj, 31. jan. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada se poroča uradno: Posebna komisija nemškoavstrijske vlade se v soboto odpelje v Pariz, dogovarjati se o preskrbi Nemške Avstrije z živili ter o finančnih vprašanjih, ki so s tem v zvezi.

Čehoslovaške čete se morajo umakniti za demarkacijsko črto.

Budimpešta, 31. jan. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada poroča ogrski korespondenčni urad, da je Čehoslovaška vlada iz Pariza dobila naročilo, naj svoje čete umakne za črto, katero je bila določila ententa. Ta črta poteka od Požuna ob Donavi do izliva reke Ipole, potem ob Ipoli do Rimavske Sobote in od tam v ravni črti gori do izliva reke Ung in končno ob reki Ung do Užoka.

Nemiri na Ogrskem.

Budimpešta, 31. (Lj. k. u.) Ogrski k. u. poroča: Kakor javljajo iz Naka, so tam izbruhnili nemiri, katerih so se udeležile tudi čete. Baje je bilo več ljudi ubitih ali ranjenih. Tolpe so, kakor govore, tudi plenile. Iz Segedina so poslali večji oddelek vojaštva, da vpostavi zopet red v Naku. Včeraj zvečer je bil tam zopet mir.

Aneksionisti pogore na mirovni konferenci.

Berlin, 31. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad javlja: Amerisko naziranje je včeraj v Parizu zmigalo nad aneksionisti. Pismo sicer še ni ugotovljeno. Voditelji opozicije so na stališču, v zmislu katerega se neopravičene aneksije ne smejo izvesti. Seveda pa se to ne nanaša na Poljsko, na Češkoslovaško državo in na Jugoslavijo, pač pa na ozemlje, katera bi želele države pridobiti iz strateških ozirov, ali v povečanje svojih dežel. Italija je včeraj zahtevala, naj se o stvari še ne sklepa definitivno in je pri tej priliki predložila Wilsonu svoje argumente. Orlando, Callero in Diaz so obrazložili stališče Italije in zagovarjali italijanske zahteve po vzhodni obali Jadranskega morja in afriških pokrajinah. Njihovo dokazovanje pa je našlo malo odobravanja.

Za vojaške svete v Nemčiji.

Berlin, 31. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Vojaški sveti Velikega Berlina so se včeraj v zbornici bavili z novo ureditvijo poveljniške moči. Neodvisni socialisti so se ostro obrnili proti vladi in so zahtevali garancije za nadaljnji obstoj vojaških svetov. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se energično protestira proti ureditvi poveljniške moči in proti omejitvi vojaških svetov. Skupščina je zahtevala takojšnjo vpoklic državnega kongresa vojaških svetov. Ta predlog je bil sprejet s 146 proti 47 glasovi.

Mednarodni soc. kongres v Švici.

Bern, 30. (Lj. k. u.) Švicarska brzjavna agentura javlja: Današnjemu posvetovanju delegatov za mednarodno socialistično konferenco je prisostvovalo mnogo delegatov, med njimi bavarski ministrski predsednik Eisner. Razmotrivali so zlasti programatične izjave glede varstva delavcev. Ugotovili so, da vlada v tem popoln sporazum. Prihodnja seja bo v ponedeljek popoldne.

Italija proti nemirom zoper Italijane v zasedenem ozemlju.

Ženeva, 31. jan. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada poroča »Il Mattino«, da je italijanski mornariški minister ob vzhodni jadranski obali zasidranim vojnim ladjam zaukazal, da naj brez posebnega povelja zatirajo zoper Italijo naperjene nemire, pravočasno zaprečajo izzivanja in imajo za vsako možnost čete za izkrcanje pripravljene.

Italija ne dobi Reke in dalmatinskega obrežja.

Hag, 31. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Razni newyorški listi javljajo iz Pariza, da je Italija podlegla s svojimi zahtevami po Reki in po dalmatinski obali. Vsi ameriški poročevalci povdarjajo, da je težišče pogajanj v zasebnih posvetovanjih med generaloma Smutsom in Nousejem ter Wilsonom in Lloyd Georgem.

Četli hočejo biti pravični proti Nemcem.

Amsterdam, 30. (Lj. k. u.) Dun. kor. urad poroča: Po semkaj dospelim listu »Times« z dne 30. t. m. je imel bivši avstro-ogrski poročevalec lista »Times« v Parizu pogovor s češkoslovaškim ministrskim predsednikom dr. Kramarjem, v katerem je rekel med drugim: Proti Nemcem nameravamo postopati pravično. Z Nemci na Češkem bomo ravnali tako, kakor so hoteli nekateri postopati z nami. Nemci bodo imeli isto svobodo, kakor mi.

Razno.

* Razno. V Novem Yorku je nastala stavka pristaniških delavcev, ki se nadaljuje z vso silo. Razširila se je na železniške delavce. Pogajanja so brezuspešna. Delavci zahtevajo 8-urni delavnik in obenem zvišanje plače. — Iz Pariza poročajo, da se povodenj na Seini in Marni čim dalje veča. V več okrajih Pariza so poplavljeni ulice. — Demobilizacija v Angliji hitro napreduje. Dnevno puste 5000—6000 mož, ki so zaposleni v industrijskih podjetjih. Popoln odpust pričakujejo v prvi polovici februarja ali pa šele po končnem sklepu miru. — Iz Carigrada se vračajo nazaj v Nemčijo člani tamošnje nemške kolonije. Te dni je došel v Monakovo drugi transport teh Nemcev, obstoječ iz 540 civilistov. — Sodrug Schlicke, ki je bil doslej zastopnik delodajalcev pri osrednjem svetu zveze nemških industrijskih delodajalskih in delavskih združenj, je bil imenovan — po Wolffu — za delavskega ministra Württenberške. — V Varšavi so otvorili prvo poljsko letalsko šolo. — Iz Pariza poročajo, da je umrla v Italiji nasledkom hripine epidemije 1.584.000 ljudi. — Število nezaposlenih na Dunaju znaša danes že nad 100.000. — Poljski uradni list »Monitor Polski« priobčuje dekret, s kojim se nareja prebiranja letnika 1898. Službena doba je določena za enkrat na eno leto. Normalno službeno dobo bodo določili šele v zakonodarni narodni skupščini. — Japonci so poklicali čete, ki so se nahajale v severni Sibiriji, domov, ker niso več potrebne za »vzdrževanje reda«. Ali so bile sploh kedaj?

* Kako je podpisoval gospod Karl Habsburški vojno posojilo. Iz Budapešte poročajo, da je podpisal bivši cesar Karl pri emisiji vojnega posojila pri avstrijski kreditni banki in pri Länderbanki ter pri peštanski komercialni banki po 100 milijonov kron. Za »drobiž in cvenk«, ki se rabi za to, se seveda niti zmenil ni, zadostoval je le podpis. Banke so izvedle pogodbe in račun njegovega rodbinskega fonda ter njegov osebni tekoči račun, so postali s tem obteženi. Bankam ni prišlo niti na misel, da bi zahtevale kako plačilo ali nagrado za te podpise. Medtem so se pa razmere korenito izpremenile in kurs vojnega posojila je silno padel, torej ni preostalo nič drugega kot tudi od bivšega vladarja zahtevati, da plača svoj »dolg«. Na nobeno, v Eckartsanu poslano, pismo niso odgovorili. Tudi osebna intervencija bank, je bila brezuspešna. Banke so sklenile, da bodo tirjale Karla Habsburga sodnim potom, če ne dobe v kratkem denarja. — Obenem pa naj izve javnost, da nimajo le bivši vladar, ampak tudi še mnogoštevilni nadvojvode pri velikih budimpeštanskih bankah še neplačane velike račune za vojna posojila. Pa vse le v Budimpešti!

* Izprememba človeške lobanje. V glasilu ameriške zveze zdravnikov v Chicagu, se peča prof. Artur Keith »izpremembami, ki so se izvršile sčasoma s človeško lobanjo. Primerjajoč lobanje starih Rimljanov z lobanjami Angličev umrlih v 18. stoletju, je dognal, da postajata na lobanjah novodobnih ljudi očesni duplini globokejši, da štrilita čelna kost in nos bolj ven, kosti na licu se zmanjšujejo, brada se pa širi. Kar se tiče ustne votline je ugotovil, da se nebo širi in postaja ravnejše, zobje postajajo čimdalje bolj ostri. Kar je dognal ta ameriški učenjak, vse to čudno dopolnjuje odkritja, ki jih je napisal o razvoju človeškega telesa francoski anatom »Le Double«.

* Mineralna voda za generalovo gospo. Višji avstro-ogrski častniki so imeli, kamorkoli so šli seboj svoje žene. Tako je imel pri sebi svojo boljšo polovico tudi generalni major Weiss, poveljnik 48. pehotne divizije v Ljušni, ko je bival v tem kraju. Ljušna je nezdrav kraj, kjer divja malarja. Vojaštvu je bilo zato ukazano, da pije le kuhano vodo ali pa mineralno vodo, ki jo je v veliki množini dobivalo poveljstvo. Toda vojaštvo ni bilo deležno te vode. Nekaj je je šlo na mize gospodov častnikov, druga pa v stanovanje veleblagorodne gospe generalove, ki se je v tej vodi kopala.

Aprovizacija.

Krušne komisije bodo uradovale v četrtek dne 6. februarja od 8. do pol ene ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za sladkor. Kdor ne more sam h komisiji po karte, naj izroči svojo legitimacijo kakoli drugi stranki, ker se zamudnikom izkaznice na magistratu ne bodo izdajale. Strankam bi bilo najbolje ustrezno če pride za celo hišo le jedna stranka po karte, ker se s tem strankam in komisijam prihrani precej dela in časa.

Prodajalci sladkorja mestne aprovizacije se vabijo, da se zglase dne 3., 4. in 5. februarja v sladkorni centrali pri g. ravnatelju Lilleku radi nakazila sladkorja.

Raztopljen jedilni loj za I. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala loj za I. okraj v torek, dne 4. februarja pri Mühleisnu. Določen je tale red: od 8. do 9. štev. 1 do 320, od 9. do 10. številke 321 do 640, od 10. do 11. štev. 641 do konca. Vsaka stranka dobi pol kilograma jedilnega loja, kilogram stane 12 K.

Raztopljen jedilni loj za II. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala loj za II. okraj v torek, dne 4. februarja pri Mühleisnu. Določen je tale red: popoldne od 2. do 3. štev. 1 do 500, od 3. do 4. štev. 501 do 1000, od 4. do 5. številke 1001 do konca. Vsaka stranka dobi po pol kilograma jedilnega loja, kilogram stane 12 K.

Raztopljen jedilni loj za VII. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala loj za sedmi okraj na rumena nakazila za mast v ponedeljek, dne 3. februarja pri Mühleisnu. Določen je tale red: popoldne od 8. do 9. štev. 1 do 200, od 9. do 10. štev. 201 do 400, od 10. do 11. štev. 401 do konca. Vsaka stranka dobi po pol kilograma jedilnega loja, kilogram stane 12 K.

Raztopljen jedilni loj za VIII. in IX. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala loj za VIII. in IX. okraj na rumena nakazila za mast v ponedeljek, dne 3. februarja pri Mühleisnu. Določen je tale red: VIII. okraj, popoldne od 2. do pol 4. IX. okraj, od pol 4. do 5. Vsaka stranka dobi po pol kilograma jedilnega loja, kilogram stane 12 K.

Premog na bele izkaznice za peči v I., II., IV., VI. in X. okraju se bode oddajal po slednjem redu: Na vsak drugi odrezek izkaznic za peči se dobi 50 kg premoga, ki stane 6 K 20 v, in sicer: V I. okraju, pri Struppiju, Radeckega cesta 14, na štv. 1 in 2 dne 3. februarja popoldne, na štv. 3 in 4 dne 3. februarja popoldne in na štv. 5 in 6 dne 4. februarja popoldne; pri Požlepu, Komenskega ulica 21, na štv. 7 in 8 dne 3. popoldne, na štv. 9 in 10 dne 3. popoldne in na štv. 11 dne 4. februarja popoldne; V II. okraju, pri Pleškotu, Hrenova ulica 12, na štv. 1 in 2 dne 3. popoldne na štv. 3 in 4 dne 3. popoldne, na štv. 5 in 6 dne 4. popoldne, na štv. 7 in 8 dne 4. popoldne, na štv. 9 in 10 dne 5. popoldne na štv. 11 in 12 dne 5. popoldne in na štv. 13 dne 6. februarja popoldne; pri Komarju, Krakovska ulica 13, na štv. 14 in 15 dne 3. popoldne in na štv. 16 in 17 dne 3. februarja popoldne. — V IV. okraju v mestnem skladišču pri Narodnem domu. Premog se plača v stražnici na magistratu, srednja hiša pritličje na levo in sicer: stranke z izkaznicami.) štv. 1, 2 in 3 dne 3. popoldne, štv. 4, 5 in 6 dne 4. popoldne, štv. 7, 8 in 9 dne 5. popoldne, štv. 10, 11 in 12 dne 5. popoldne štv. 13, 14 in 15 dne 7. popoldne štv. 16 dne 8. februarja popoldne, vsakokrat od 8. do 10. ure popoldne. Premogovne karte morajo stranke prinesiti s seboj. S temi potrdili o plačilu se dobi potem premog v skladišču pri Narodnem domu in sicer tisti dan popoldne, ki bo označen na potrdilu magistrata. — V okraju VI pri Lampertu, Krakovska ulica na štv. 1 in 2 dne 3. popoldne, na štv. 3 in 4 dne 3. popoldne in na štv. 5 in 6 dne 4. februarja popoldne; pri Uherju, Slomškova ulica 12, na štv. 7 in 8 dne 3. popoldne, na štv. 9 in 10 dne 3. popoldne in na štv. 11 in 12 dne 4. februarja

dop.; pri Trdini, Slomškova ulica 21, na štv. 13 in 14 dne 3. popoldne in na štv. 15 dne 3. februarja popoldne. — V X. okraju, pri Ungerju, Kranjska stavbena družba na štv. 1 in 2 dne 3. popoldne, na štv. 3 in 4 dne 3. pop., na štv. 5 in 6 dne 4. dop., na štv. 7 in 8 dne 4. pop., na štv. 9 in 10 dne 5. dop., na štv. 11 in 12 dne 5. februarja pop. Po končani prodaji morajo trgovci takoj naznaniti ostanek premoga in predložiti premogovne odrezke, ker se jim bode sicer naložila globa.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

St. 846.

Razglas.

Jugoslovanska tovarna za milo v Spodnji Šiški ima

večjo množino milnega blaga. To blago se bo oddajalo poslej franko tovarna po naslednjih cenah:

20 %	pralno milo v kos. po 100 g, kom. po	—40 K
30	" " " " " " " " " " " "	—60 K
30	" " " " " " " " " " " "	120 K
38—40	toiletno " " " " " " " " " " " "	250 K
66	mi o za britje " " " " " " " " " " " "	2— K
10	milni prašek " " " " " " " " " " " "	250 K

Pri naročbah istega milnega blaga v celih zabojih se dovoljuje znaten popust in se v tem slučaju oddajajo milni izdelki franko tovarna po naslednjih cenah:

20 %	pralno milo v kos. po 100 g, kom. po	—30 K
30	" " " " " " " " " " " "	—45 K
30	" " " " " " " " " " " "	—90 K
38—40	toiletno " " " " " " " " " " " "	180 K
66	mi o za britje " " " " " " " " " " " "	140 K
10	milni prašek " " " " " " " " " " " "	2— K

Blago se mora plačati n prej, ker se razpošilja sicer le proti povzetju.

Naročila je nasloviti na Jugoslovansko tovarno za milo v Spodnji Šiški.

V Ljubljani, dne 20. januarja 1919.

Poverjenik za javna dela in obrt:

Inž. V. Remec, i. r.

Štev. 648.

Razglas.

Po naročilu poverjeništvu za javna dela in obrt v Ljubljani bo oddajalo in razpečevalo oskrbnitvo državne cinkarne SHS v Celju neposredno svoje izdelke.

Prodaje se bodo: Cinkove pločevine različnih debe osti, čis i cinek n cinkov prah.

Vsi dopisi in naročila, katera se bodo reševala z obratno pošto, naj se pošiljajo plavžarskemu oskrbnitvu SHS v Celju.

Naročila se bodo izvrševala točno in solidno po stalnih cenah proti predp ačilu.

Zaboji se bodo zaračunjevali po dobavni ceni.

Plavžarsko oskrbnitvo SHS v Celju, dne 25. januarja 1919.

Uredništvo in upravništvo »Napreja« imata te efonsko zvezo štev. 312.

„SVOBODA“, družinski list, je izšla.

Izhaja 15. vsakega meseca. Stane letno 12 K, polletno 6 K.

Najljubnejše Vas vabimo na naročbo družinskega lista »Svoboda«, ki izhaja 15. vsakega meseca. »Svoboda« prinaša v preprosti, a umetniški obliki povesti, pesmi, članke in lažje znanstvene razprave, posebej o zdravstvu, in na ta način v vsakem oziru zadošča potrebam družin. Uredništvu se je posrečilo pridobiti dobre in ugledne slovenske pisatelje, pesnike in znanstvenike, obenem pa prinaša tudi manjše, a dovršene prevode iz tujih slovstev; prav posebno bo uredništvo gojilo ono panogo slovstva, ki umetniško ali znanstveno posega v socialna vprašanja in bo list tako povsem odgovarjal duhu časa. — »Svoboda« izhaja za enkrat v skromnejšem obsegu, ki pa se poveča takoj, čim se odzove povoljno število naročnikov. Ko se razmere ublažijo, bomo prinašali v »Svobodi« tudi umetniške priloge, zlasti domačih slikarjev, ki naj se denejo v okvir in bodo mesto tujega, dostikrat nič rednega blaga v umetniški okrasek slehernega preprostega doma.

Sarši, naročite »Svobodo«, čitajte jo, širite med svojimi znanci! Dajte jo v roko zlasti svojim doraščajočim hčeram in sinovom, ki so najbolj željni in potrebni dobrega, legega in poučnega čitala!

»Svoboda« stane celoletno K 12—, polletno K 6—, posamezna številka K 120, člani izobr. delav. društva »Svoboda« prejmejo list zastoj. *) Naročnino je pošiljati na Upravništvo družinskega lista »Svoboda«. Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Poslužujte se naročnega lista!

Uredništvo in upravništvo »Svoboda«.

- - Sprejema se tudi inserate. Cene po dogovoru. - -

Naročajte, čitajte, širite naš družinski list »SVOBODA«.

*) Kdor želi pristopiti k delav. izobr. društvu »Svoboda«, naj se javi tajništvu, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II. Vstopnina znaša 50 vinarjev, čl. narina mesečno K 1—.

Dražbeni oklic.

Lesene barake se bodo potom javne dražbe prodale in sicer:

dne 3. februarja t. l. v Podutiku pri Ljubljani 1 baraka;

dne 4. februarja t. l. na Selu občina Moste pri Ljubljani 2 baraki, v Vevčah (pri vojaški pralnici) 1 baraka;

dne 5. februarja t. l. v Gor. Kašlu št. 8 občina D. M. v Polju na posestvu Antona Robida 2 baraki, v Zalogu št. 39 na posestvu Franceta Sicherl 1 baraka, 1 ograja;

dne 6. februarja v Ljubljani na parceli št. 450/3 (Kapucinsko predmestje) Ivana Zakotnik, tes. mojstra v Ljubljani 1 baraka;

dne 7. februarja t. l. v Brezovici pri Ljubljani v vasi ob državni cesti, več praznih barak.

Kupnino je položiti takoj v gotovini.

Komisija se snide vsaki dan ob 9. uri dopoldne na licu mesta.

Ljubljana, 30. januarja 1919.

Za vodstvo stvarne demobilizacije:
Jelenc stotnik.

HRASTNIK!

Cen enim odjemalcem naznanjam, da sem prevzel trgovino g. Vouk-a in bodem prodal prevzeto zalogo razne železnine, barv in drugega raznega blaga, katero se pri vsaki hiši rabi, po nižanih cenah. Kdor pride pogledat, bo gotovo nekaj našel, kar se danes še težko dobi.

Velespoštovanjem

Rudolf Simonišek.

Čevlji tovarne = Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro- boks- in lak-usnja z usnjatimi po plati se dobe po dnevnih cenah.

Trpežni zimski

iz fine teletine z gumijastimi podlati po K 85.— za moške, K 73.— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

ODVETNIK DR. MILAN KORUN

NAZNANJA, DA JE ODPRL S 1. FEBRUARJEM SVOJO PISARNO

V KNAFLJEVI ULICI ŠT. 4, PRITLIČJE

(NASPROTI NARODNE TISKARNE).

Ako rabite vrtna ali poljska semena pišite po cenovnik. Trgovina s semeni Sever & Ko., Ljubljana.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih

3 %

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in nestalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Stanje vlog je bilo koncem leta 1918 1½ milijonov kron.

Rezervni zakladi znašajo okoli nad 50.000 K.

Usnjene čevlje

po novih cenah v vseh oblikah in velikostih zopet razpošilja

Čevljarška zadruga

Miren, zač. Vrbovec, p. Mozirje.

Zahtevajte cenike!

JADRANSKA BANKA

PODRUŽNICA LJUBLJANA.

Delniška glavnica K 30,000.000.

Rezerve K 10,000.000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Spljet, Sibenik, Zader. Ekspozitura Kranj.

SPREJEMA: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredn. papirje, itd.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

DAJE KREDITE: Pod najugodnejšimi pogoji.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA. Telefon št. 257.